

Samuele Bacchiocchi

HALHATATLANSÁG
vagy
FELTÁMADÁS?

Biblia-tanulmány az emberi természetről és sorsról

A könyv eredeti címe: Immortality or Resurrection
A Biblical Study on Human Nature and Destiny
Clark Pinnock előszavával

A magyarországi kiadási jog © Sonnleitner Károly

Fordította:

Sonnleitner Károly

Borítóterv, tördelés:

Digital Art Design Stúdió

9200 Mosonmagyaróvár, Vágóhíd u. 1.

Nyomdai munkálatok:

Pauker Nyomdaipari Kft.

1047 Budapest, Baross utca 11-15.

Kiadja:

Bibliaiskolák Közössége

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: (06-1) 267-3947, (06)20/379-6020

E-mail: megrendeles@bikkiado.hu

Honlap: www.bikkiado.hu

ISBN 978-615-5260-13-1

TARTALOM

Előszó	13
A fordító előszava	14
Bevezetés	15
E könyv megírásának okai	16
Az eljárás	17
Módszer és stílus	18
Az előszó szerzője	18
Köszönetnyilvánítások	19
A szerző reménysége	19
1. fejezet – Vita az ember természetéről és sorsáról	21
A könyv célkitűzései	21
Az eljárás	22
1. Az ember természetének és sorsának két alapvető elgondolása	23
Klasszikus dualizmus	23
A Biblia holisztikus szemlélete	24
A test-lélek vita	24
A dualizmus támadás alatt	25
A dualisták aggodalmaskodnak	26
Zaklatási taktika	27
2. A dualizmus alkalmazási területei	29
Tantételbeli folyományok	29
A lélek halhatatlansága legyengíti, elerőtleníti a második advent tanítását ...	30
Az eljövendő világra vonatkozó téves elképzelések	31
Gyakorlati alkalmazások	31
A modern elvilágiasodás (szekularizáció) eluralkodása	32
Dualizmus a liturgiában (egyházi szertartásrendben)	32
3. A bibliai holisztikus szemlélet következményei	33
Pozitív szemlélet fizikai és lelki síkon	33
Törődés az egész emberrel	34
Kozmikus megváltás	34
Bibliai realizmus	35
Összefoglalás	36
Jegyzetek az 1. fejezethez	36

2. fejezet – Az emberi természet őszövségi szemlélete	39
A fejezet célkitűzései	40
1. Az emberi természet a teremtéskor	41
Teremtés, elbukás és megváltás	41
Az ember teremtése.	41
Isten különleges teremtői műve	42
Az Isten képmására.	42
A képmás mint Isten visszatükrözésének képessége	43
„Élő lélek” (1Móz 2,7).	44
„Az élő lélek” értelme.	45
Az állatok mint élő lelkek	46
Lélek és vér	47
Az élet lehelete	48
2. Az emberi természet mint lélek	50
A lélek mint szűkölködő személy.	50
A lélek mint az érzelmek székhelye	51
A lélek mint a személyiség székhelye.	52
A lélek és a halál.	53
A lélek eltávoztása.	54
A lélek visszatérése	55
Összefoglalás	56
3. Az emberi természet mint test és hús	57
A testet Isten teremtette	57
A fizikai test nem gonosz.	58
A hús mint a test anyaga	59
A hús mint az egész ember	59
A test mint a meggyengült emberi természet.	60
Összefoglalás	60
4. Az emberi természet mint szív	61
A szív mint az érzelmek székhelye	61
A belső részek mint az érzelmek székhelye	61
A szív mint az értelem székhelye	62
A szív párbeszédet folytat Istennel.	63
Összefoglalás	63
5. Az emberi természet mint lélek	63
A lélek (ruah, spirit) szó jelentése.	64
A lélek mint életelv	65
A Lélek mint Isten Igéje	66
A lélek mint erkölcsi megújulás	67
A Lélek mint Isten képessé tevő hatalma	67
A Lélek mint az egyén jellemzője.	69
A lélek távoztása a halál pillanatában	70
Összefoglalás	72
Jegyzetek a 2. fejezethez	74

3. fejezet – Az emberi természet újszövetségi szemlélete	77
A fejezet célkitűzései	79
1. Az emberi természet mint lélek	80
A lélek mint személyiség	80
A lélek mint élet	80
A lélek megtartása azáltal, hogy elveszítjük	81
A lélek és a hústest	83
Istennek hatalma van a lélek elvesztésére	84
A lélek halála örök halál	85
A holttest lelke	86
Pál és a lélek	86
Nincs természetes halhatatlanság	87
A lélek mint az emberi természet halandó voltának kifejezése	89
A lélek (pszüché) és a pneuma	89
„Pneuma (isteni természet), lélek és test”	90
A lélek mint az érzelemvilág és a gondolkodás központja	91
Összefoglalás	92
2. Az emberi természet mint pneuma (isteni életerő)	93
Krisztus, a Lélek embere	93
Isten pneumája és az ember pneumája	94
A pneuma tevékenysége az emberben	95
Az ember lelke (pneuma) képes befogadni az isteni Lelket	95
A Lélek (pneuma) mint lelki újjászületés	96
A Lélek mint új teremtés	97
A hústest (szarx) és a Lélek (pneuma)	99
A hústest mint bűnös emberi természet	100
Összefoglalás	101
3. Az emberi természet mint test	102
Krisztus és az emberi test	102
A „materialista” keresztény hit	103
A test mint a teljes ember	104
A test mint a bűn eszköze	104
Összefoglalás	105
4. Az emberi természet mint szív	105
A szív az érzelmek székhelye	106
A szív az értelmi működések székhelye	106
A szív a vallásos élményvilág székhelye	106
A holisztikus szemlélet tudományos alátámasztása	107
Összefoglalás	111
Jegyzetek a 3. fejezethez	113

4. fejezet – A halál bibliai szemlélete.	117
A fejezet célkitűzései	117
1. A lélek továbbélésébe vetett hit rövid történelmi áttekintése	118
„Nem haltok meg”	118
A reformátorok elutasítják a purgatórium tanát	119
A spiritualizmus és a lélek iránti érdeklődés feléléde	120
A halálközeli élmények	122
A halálközeli élményekkel foglalkozó vizsgálatok	123
A New Age mozgalom	124
A „channeling-őrület”	125
A halálba mint egy magasabb létformába való átlépés.	126
Összefoglalás	127
2. A halál mibenléte	127
Szókratész és Krisztus halála.	127
A bűn és a halál	129
A halál mint a lélek különválása a testtől	129
A halál mint az élet megszűnése.	131
A halál ószövetségi leírásai	132
Újszövetségi utalások a halálra.	133
A halál mint alvás az Ószövetségben.	134
A halál mint alvás az Újszövetségben	135
Lázárnak nem volt túlvilági élménye.	136
Pál és az alvó szentek	137
Az „alvás” metaforájának jelentősége	139
A halál alvása mint öntudatlan állapot	139
A halhatatlanság jelentése és alapja	141
Összefoglalás	142
Jegyzetek a 4. fejezethez	143
5. fejezet – A halottak állapota	147
A fejezet célkitűzései	148
1. A halottak állapota az Ótestamentumban	148
A sheol fordításai és értelmezése.	149
A sheol etimológiája és meghatározása.	151
A sheol jellemző vonásai	151
A sheol és a holtak birodalma.	152
A holtak állapota a sheol.	153
Gúnydal Babilon királyáról.	154
Példázatszerű gyászének az egyiptomi fáraó felett	155
A sheol lakosai	155
Rephaim és a halottak	156

Az endori médium.....	158
A történet jelentősége.....	158
Összefoglalás.....	160
2. A holtak állapota az Újszövetségben.....	161
A hades jelentése és jellege.....	161
Jézus és a Hádész.....	162
A gazdag és Lázár.....	163
A szó szerinti értelmezés problémái.....	164
Ellentmondások a bibliai igazságokkal.....	165
A közhasználatban lévő zsidó fogalmak.....	165
Jézus felhasználja a közkézen forgó elgondolásokat.....	166
Jézus és a lator a kereszten.....	167
Mi a paradicsom?.....	168
Mikor tért vissza Jézus a paradicsomba?.....	168
„Elköltözni és Krisztussal lenni”.....	169
Krisztussal az Ő eljövetelkor.....	170
„Otthon Krisztussal”.....	171
A közbenső állapot.....	172
A test felélesztése a halál után.....	173
A test feltámadása a parúziakor.....	174
A lét mennyei és földi módja.....	174
Az oltár alatti lelkek.....	176
Nem ábrázolják a közbenső állapotot.....	177
Összefoglalás.....	178
Jegyzetek a 5. fejezethez.....	179
6. fejezet – Pokol – örök gyötrellem vagy megsemmisülés?.....	183
A fejezet célkitűzései.....	184
I. rész – A pokol hagyományos szemlélete.....	185
A pokol képies elgondolásai.....	185
1. Az Ótestamentum tanúságtétele.....	187
Ésaiás 66,24: A gonoszok végzete.....	187
Dániel 12,2: „Örökkévaló utálatosság”.....	188
2. Az intertestamentális irodalom tanúságtétele.....	189
Örök gyötrellem.....	189
Teljes megsemmisülés.....	190
Josephus Flavius és a holt-tengeri tekercsek.....	190
3. Jézus tanúságtétele.....	192
Mi a pokol-gyehenna?.....	192
Jézus és a pokol tüze.....	193
„Örök tűz”.....	194
Örök és folyamatos pusztulás.....	195
„Örök büntetés”.....	196
Az örök szó jelentése.....	197

A büntetés „értelme”	198
„Sírás és fogcsikorgatás”	198
4. Pál tanúságtétele	199
A harag napja	199
5. A Jelenések könyve tanúságtétele	199
Isten haragjának látomása	200
Az ítélet négy eleme.	200
„Nincs nyugalomuk se nappal, se éjjel”	202
A tűznek tava	202
„A második halál”	203
Hivatkozások a „második halál”-ra	204
Összefoglalás	206
II. rész – A pokol alternatív elgondolásai.	207
1. A pokol metaforikus elgondolása	207
Jelképes ábrázolás	207
A metaforikus nézet kiértékelése	208
2. A pokol univerzalista nézete	209
Teológiai és filozófiai érvek	209
Megtisztulási folyamat	209
Egy vonzó, de Biblia-ellenes nézet	210
Összefoglalás	211
III. rész – A pokol – a megsemmisülés nézete.	211
„Szektás hittétel”	211
1. A halál mint a bűn büntetése.	213
„A bűn zsoldja halál”	213
Jézus halála és a bűnösök büntetése	215
2. A pusztulás megfogalmazása a Bibliában.	216
A pusztulás leírása az Ótestamentumban.	216
Az Úr Napjának pusztítása	216
Jézus és a pusztulásra vonatkozó szóhasználat.	217
Pál és a pusztításra vonatkozó szóhasználat	219
Péter és a pusztulásra vonatkozó szóhasználat.	220
3. Az örök gyötrellem erkölcsi alkalmazási lehetőségei.	222
A poklot elviselhetőbbé tévő kísérletek.	225
4. Az örök gyötrellem bírói alkalmazási lehetőségei	226
Az igazságszolgáltatás bibliai látomásával ellentétes tan	226
Ellentétes az emberi igazságérzettel	227
A büntetés fokozatossága	228
5. Az örök gyötrellem kozmológiai kihatásai	229
Összefoglalás	230
Jegyzetek a 6. fejezethez	231

7. fejezet – A megváltás teljességre jutása	235
A fejezet célkitűzései	235
I. rész – A második advent	236
1. A dualizmus és az adventreménység háttérbe szorulása	236
Találkozás Krisztussal a halálban.	236
Halhatatlanság vagy feltámadás?	237
2. Krisztus eljövételének módja.	238
Krisztus eljövedele személyesen történik.	238
Krisztus eljövedele látható lesz.	239
Krisztus eljövedele váratlan lesz.	239
Krisztus eljövedele dicsőséges és diadalmas lesz	240
3. Krisztus eljövételének célja	241
A megváltás befejezése	241
A megváltottak összegyűjtése	242
II. rész – A feltámadás.	243
1. A hívők feltámadása	243
A hívőknek csak egy feltámadásuk van.	243
2. A nem hívők feltámadása.	244
A tény fontosabb, mint a szakaszok	244
Két külön feltámadás	245
3. A test feltámadása	245
Ellentételek a test feltámadásával kapcsolatban	246
A „tudományos” materializmus	246
A feltámadás ténye.	247
4. A feltámadt test jellegzetességei	248
Négy ellentétpár.	248
A „lelki” feltámadt test	249
Lélektől vezetett	250
A fizikai test nem gonosz.	251
Mint az angyalok.	251
Maradandó kapcsolatok.	252
5. A test feltámadásának jelentősége	253
A test a személyt jelenti.	254
A feltámadottak önazonossága	255
Néhány gyakorlati következmény	256
III. rész – A végső ítélet.	257
1. A végső ítélet szükségszerűsége és hatálya	257
A végső ítélet tagadása	258
A végső ítélet szükségszerűsége.	258
A végső ítélet hatálya.	259
Minden ítélet alá esik	259

2. Az utolsó ítélet mércéje	260
A kapott kinyilatkoztatás	260
Ahogy Krisztushoz viszonyulunk	261
Ítélet a cselekedetek alapján?	261
A hit megítélése	262
A mód és a mérce összekeverése	262
A végső ítélet igazságos és komoly	263
3. A végső ítélet hetednapi adventista szemlélete	264
A nagy küzdelem eszméje	264
A vizsgálat és a végrehajtás szakaszai	265
Pillantás a végső ítélet advent előtti szakaszára	265
Pillantás a végső ítélet advent utáni szakaszára	267
Az advent utáni ítélet hatálya	268
Az advent előtti és az advent utáni ítélet összehasonlítása	269
Kétféle kimenetel	269
IV. rész – Az eljövendő világ	270
1. Az új Föld beteljesíti az ószövetségi ígéretek	270
A beteljesedés kiterjesztése	270
2. A jelenlegi Föld: megsemmisülés vagy megújulás?	271
Nem az eredet új, hanem a minőség	271
Szabadulás a romlandóságtól	272
Sátán veresége	272
3. Az új Föld bibliai szemlélete	273
Éteri paradicsom	273
Bibliai realizmus	273
Városi élet	274
Tevékeny, változatos élet	275
Isten jóváhagyja a városi életet	275
4. Előretékinés: élet az új Földön	276
Isten jelenléte	276
Közösség minden hívővel	277
A gonoszság megszűnése	277
A félelem megszűnése	277
A környezetszennyezés megszűnése	278
Tevékenység és kreativitás	279
Folytonosság a jelenlegi kultúrával	279
Rendszeres imádat	280
Még gazdagabb imádat	281
Összefoglalás	282
Vallási dualizmus	283
Erkölcsei dualizmus	284
Társadalmi dualizmus	284
A bibliai holizmus helyreállításának szükségessége	285
Jegyzetek a 7. fejezethez	286

ELŐSZÓ

Hadd köszöntsem Samuele Bacchiocchi egy újabb ragyogó könyvét. Oscar Cullmann hagyományait követve dr. Bacchiocchi még elődjénél is alaposabban mutatja be a halottak feltámadásáról szóló őskeresztény reménység és a lélek halhatatlanságával kapcsolatos hellenista várakozás közötti ellentétet. Új könyvében a bibliai értelemben vett emberi természetről mint oszthatatlan egységről olvashatunk, illetve sorsunkra vonatkozó és egyéb következtetéseket is levon a szerző.

Az antropológiai dualizmus (az a tan, mely szerint az ember két különálló részből, testből és lélekből tevődik össze) komoly kárt okozott azzal, hogy meggyengítette a Krisztus megjelenésére vonatkozó áldott reménységünket, és eltorzította az eljövendő világgal kapcsolatos ismereteinket. Emiatt számos hamis tanítás megjelenését is elősegítette, például amely a testet eleve leértékeli, vagy amely az üdvösséget inkább belső tapasztalatként, mintsem a test átváltozásával együtt járó valóságként értelmezi. És ami a legrosszabb, életre kelti azt a szadista tanítást, mely szerint Isten a gonoszokat véget nem érő tudatos gyötrellem elszენvedésére kárhoztatja a pokolban. Ez az eszme a keresztények lelkiismeretének mindig is óriási terhet, sok kereső ember számára pedig szükségtelen sérelmet jelentett.

Ami az emberi természetet illeti, sok tudós egyetért a szerzővel, de vele ellentétben eddig senki sem merte olyan bátran levonni ezeket a következtetéseket. Igen nagy szükség van erre a könyvre, melynek segítségével síkra szállhatunk a keresztények között uralkodó, de téves, káros és nem biblikus elgondolás ellen, hogy a lélek halhatatlan szubsztancia. Gratulálok dr. Bacchiocchinak, és köszönöm neki ezt a döntő jelentőségű művet.

Clark H. Pinnock PhD,
teológiaprofesszor
McMaster Divinity College,
Hamilton, Ontario, Kanada

A FORDÍTÓ ELŐSZAVA

Dr. Samuele Bacchiocchi nevével és e munkájának címével először egy róla szóló írást olvasva találkoztam. A cikk arról számolt be, hogy egy protestáns kisegyházhoz tartozó lelkész bejutott a római, nagy hírű Gregoriana Pápai Egyetemre – melyre fennállásának 430 éve alatt egyszer sem volt példa –, hogy ott készítse el és védje meg a *Szombat-tól vasárnapig* című doktori disszertációját. Magam is szombatünneplő keresztény lévén, kíváncsi voltam arra, hogy vajon mit lehet írni erről a témáról egy olyan környezetben és egyházban, ahol a vasárnapünneplés több szempontból is központi szerepet játszik. Bacchiocchi munkáját komoly elismeréssel méltatták. VI. Pál pápa aranyéremmel tüntette ki. Engem is megfogott az az alaposág és háttérismeret, amellyel a szerző munkáját végezte. Ugyanez jellemző a többi művére is, mint például *A bor a Bibliában*, *Házassági szövetség*, *Krisztus passiója*, *Az Úr ünnepei, I–II.*, *Nők a gyülekezetben*, *A szombat az Újtestamentumban*, *Isteni nyugalom az emberi nyugtalanságra*, *Az adventreménység*, *A szombat keresztútban*, *Népszerű hittételek*, *A keresztény és a rockzene*.

A könyvre – amelyet kezében tart az olvasó – szintén ez az alaposág és széles körű ismeret jellemző. A halálról és a feltámadásról szóló bibliai tanítást vizsgálja, miközben kitér a pokol és az örökké tartó gyötrelmek kérdéskörére is. *Halhatatlanság vagy feltámadás?* című könyvében azonban van némi hangsúlyeltolódás bizonyos bibliai igazságok képviselésében. Figyelmem kívül hagy olyan szentírási igehelyeket, amelyek arról szólnak, hogy a Föld az ember bűne és annak következményei miatt kietlen és puszta lesz, és hogy Isten majd mindent újjá tesz, ezt a Földet is. A nagy alaposág ellenére is kimaradnak a téma képviseletéből kulcsfontosságú igehelyek. Például Pál apostol azt írja a filippibelieknek, hogy „a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk” (Fil 3,20), vagy János apostol első levelének sokak által ismert, és idézett szakaszára sem kerül hangsúly: ez „a világ elmúlik és annak kívánsága is” (1Jn 2,17).

A másik gondolatkör, ahol némi eltérés érzékelhető a Biblia tanításától, a nagyvárosi élet dicsérete. Az érintett területen a szerző a városokban élve buzdít a városokért munkálkodni, pedig Isten a városok mostani állapota miatt nem támogatja, hogy városi lakosok legyünk. Maga Jézus Krisztus is ebben az összefüggésben hivatkozik Sodomára és Gomorára, mivel a városi életben, a tömegben a kártékony, bűnös befolyás is koncentráció: „Ez volt a vétke Sodomának (...): kevélység, eledel bősége, és gondtalan békesség volt nála (...), de a szűkölködőnek és a szegénynek kezét nem fogta meg (...), felfuvalkodtak és utálatosságot cselekedtek előttem, és elvesztettem őket, amikor ezt megláttam.” (Ezék 16,49–50)

Mindezzel együtt ajánlom a könyvet mindenki figyelmébe, és kívánom, hogy a benne megfogalmazott gondolatok segítségül legyenek a helyes gondolkodás kialakításában, hiszen életbe vágó kérdékről van szó. Legyen áldás az Olvasón!

BEVEZETÉS

Miért ír valaki könyvet az emberi természet és sors bibliai tanításáról? Vajon nem elavult kérdés ez, ami felett a teológusok már régen napirendre tértek? Mi az oka annak, hogy újra vizsgálat alá vonjuk ezt a témát? Törődnek egyáltalán az emberek azzal, amit a Biblia lényük összetételéről, és Isten sorsukra vonatkozó tervéről tanít?

Az igazság az, hogy az emberi természet és az emberi sors messze nem halott téma. Az utóbbi években számos Biblia-tudós, filozófus és kutató vizsgálta újra az emberi természet hagyományos dualista szemléletét, amely e szerint az elmélet szerint halandó, anyagi testből és egy lelki (spirituális) halhatatlan lélekből áll. Megállapították, hogy az efféle elgondolás a Szentírással, a józan ésszel és a tudománnyal is ellentétben áll.

Az emberre (test, lélek, személyiség, hús, értelem, szív) vonatkozó alapvető bibliai kifejezések alapos vizsgálata sok tudóst juttatott arra a következtetésre, hogy a Biblia szerint az ember nem osztható halandó testre és halhatatlan lélekre, illetve hogy e két rész a halál pillanatában nem válik el egymástól. A test és a lélek, hús és lélek oszthatatlan egységet alkot, ugyanannak a személynek része, aki a halál beálltakor a feltámadásig megszűnik létezni. Amikor ezeket a tudományos értekezéseket olvassuk, az a benyomásunk támad, hogy a kereszténység éppen most ocsúdik fel valamilyen kábulatból, és hirtelen ráébred arra, hogy a Biblia holisztikus* tanításával ellentétben túl sokáig tartotta magát ehhez a platóni dualizmusból származó elképzeléshez.

Az emberi természet hagyományos dualista szemléletére mért masszív tudományos támadás végül majd átszivárog a keresztény felekezetek egyszerű tagjai közé. Amikor ez megtörténik, intellektuális és személyes válságot okoz azoknak a keresztényeknek, akik megszokásból hiszik, hogy a halál beálltával lelkük kiszabadul testükből, és/vagy a Paradicsom szépségei vagy a pokol gyötrelmei között továbbra is létezik. Sok keresztény igen csalódik, amikor rájön, hogy a túlvilágba vetett hitük nem több tévhitnél. Nem kérdéses, hogy a bibliai tudományosság keresztények milliói számára valószínűleg igen nagy egzisztenciális aggodalmat okoz. Azok számára, akik úgy hiszik, hogy haláluk pillanatában testüktől megvált lelkük a mennybe megy. A hagyományon nyugvó hitelvel

* Az ember oszthatatlan voltát valló szemlélet – a lektor megjegyzése.

szembeni kihívás pusztító erejű lehet. E tanulmány célja nem az, hogy felerősítse, felfokozza az efféle aggodalmat, hanem hogy minden, a Szentírást mértékül elfogadó, elkötelezett keresztényt arra bátorítsa, hogy vizsgálja újra hagyományokon alapuló hitelveit, majd vesse el őket, ha azok a Bibliától idegennek bizonyulnak. A jobb holnap iránti keresztény reménységnek Isten Szava félreérthetetlen tanításain és nem egyházi hagyományokon kell alapulnia.

E könyv megírásának okai

Két döntő tényező motivált arra, hogy e kutatásra vállalkozzam. Az első annak elismerése, hogy a Biblia-tudósok hagyományos dualizmus elleni masszív támadásai ellenére a halál utáni tudatos létbe vetett hit egyre inkább közkedveltté válik. Egy újabb Gallup-felmérés szerint az amerikaiak 71 százaléka hisz a halál utáni öntudatos élet valamilyen formájában.* Ezen elgondolás népszerűségének oka a médiumok és „látók” által közvetített tapasztalatok, a halálközeli élményekkel kapcsolatos „tudományos” kutatások és a népszerű, az elhaltak lelkeivel kapcsolatot teremtő New Age térnyerése.

Ezek a fórumok sikerrel hitetik el az emberekkel Sátán hazugságát, miszerint nem számít, mit tesznek, „nem halnak meg” (1Móz 3,4). Örökké élnek, mint az Isten.

A másik oka annak, amiért nekiláttam e kutatásnak az, hogy az erről a témáról készült legtöbb tudományos tanulmány jellegét tekintve szakmai, hatását tekintve pedig korlátozott. Héber vagy görög szavak felhasználásával íródtak, amit a legtöbb laikus olvasó nem ért. Kihatásuk, terjedelmük is korlátozott, mert gyakran kizárólag csak az emberi természet kérdésével (bibliai antropológia) vagy az ember sorsának mikéntjével (bibliai eszkatológia) foglalkoznak. A Biblia-tudósok ritkán tettek kísérletet arra, hogy bemutassák az emberi természet felépítéséről és az emberi sors jellegéről szóló bibliai tanítás közötti összefüggést.

Egyértelművé vált számomra, hogy a halál utáni öntudatos létbe vetett hit befogadása egyre népszerűbb, és hiányoznak az ezt a kérdést bibliai nézőpontból kezelő, olvasmányosan megírt könyvek. Ezek győztek meg e könyv megírásának szükségességéről. A céloom kettős. Egyrészt bibliai alapú érveléssel kísérlem meg minden idők legrégebbi és talán legnagyobb csalását leleplezni, azt, hogy az embernek örökké élő, halhatatlan lelke van. Ez a megtévesztő tanítás a téves hitelvek egész spektrumát táplálta, amelyek kedvezőtlenül hatottak a keresztény gondolkodásra és gyakorlatra. Másrészt annak bemutatására törekszem, miként segíti elő az emberi természet bibliai, holisztikus szemléletének elfogadása fizikai életünk, e jelenvaló világ, a megváltás és végső sorsunk megbecsülését.

* Lásd a 2.1. táblázatot. Belief, Europa and the USA Tony Walter, The Eclipse of Ternity c. művében (London, 1996), 32. o.

Az eljárás

Az eljárás, amit követtem, két lépésből áll.

Előszőr: a 2. és 3. fejezetben az Ó- és Újszövetség emberi természetre vonatkozó igéit vizsgáltam olyan kulcskifejezések értelmének és használatának áttanulmányozásával, mint élő lélek (soul), test, lélek (spirit), hústest és szív. A tanulmány bemutatja, hogy e kifejezéseket gyakran felcserélve alkalmazták, mert az emberi természet bibliai szemléletmódja holisztikus és nem dualisztikus. A test és lélek, a hústest és a személyiség (spirit) ugyanannak a személynek a jellegzetességei, nem pedig elválasztható összetevők, amelyek a halál beálltakor darabokra hullnak.*

Másodszor: a 4–7. fejezetekben kimutatom, hogy az emberi természet holisztikus elgondolása mennyire összefügg a halál természetére, a halottak állapotára, feltámadásukra, a második adventre, a gonoszok végső megbüntetésére és az eljövendő világra vonatkozó bibliai tanításokkal. Világos, egyértelmű összefüggés van az emberi természet biblikus szemlélete és a Szentírás emberi életre vonatkozó realista szemlélete között. Ez azt jelenti, hogy amit emberi természetünk összetételéről hiszünk, meghatározza, mit vélünk jelen életünkről és jövőbeli sorsunkról.

Azok a keresztények, akik a halandó testből és a test halálát túlélő halhatatlan lélekből álló *emberi természet dualista nézetét* tartják, az emberi lét és sors dualista típusát képzelik el. Így értelmezik a jelen életet, halált, a halottak állapotát, a feltámadást, a keresztény reménységet, a végső megbüntetést és az eljövendő világot is.

A dualizmus a test szerepét negatívan, míg a lélekét pozitívan értékeli. „A lelkek megmentése” sokkal fontosabb, mint a test megőrzése. A *vita contemplativa* magasabb rendű, mint a *vita activa*. A megváltás inkább a lélek belső tapasztalatát, nem pedig az egész ember teljes átalakulását jelenti.

A dualizmus a halált a léleknek a testtől való elkülönüléseként, a halottak állapotát pedig test nélküli lelkek öntudatos léteként határozza meg, vagy a Paradicsom boldogságában, vagy a pokol gyötrelmei között. A feltámadás az anyagi test egy spirituális lélekhez való ismételt odakapcsolása, a keresztény reménység pedig a léleknek a Paradicsom boldogságába való felemelkedése. A végső büntetés a test és lélek pokol tüzében való örök gyötrődése, a Paradicsom pedig egy spirituális mennyei menedék, ahol a megdicsőült, spirituális szentek örökké tartó elmélkedésben és meditációban töltik az örökkévalóságot.

Azok a keresztények viszont, akik elfogadják a test és lélek oszthatatlan egységét alkotó emberi természet bibliai szemléletét, az emberi élet és emberi sors egységességét képviselik. Eszerint a halál az egész személy életének megszűné-

* „És formálta az Úr Isten az embert a föld porából (test), és orrába lehelte az élet leheletét (spirit). Így lett az ember élő lélekké (soul).” (Móz 2,7) A héberben *bászár* ('test'), *ruach*, ('lélek') *nefes* ('élő lélek'). A görög nyelvben pedig *sarx* ('test'), *pneuma* ('lélek'), *pszüché* ('élő lélek'). A magyar nyelvnek nincsenek meg a megfelelő szavai ezek pontos kifejezésére. (A fordító megjegyzése)

se, a halottak a feltámadásáig a sírban nyugszanak. A keresztény reménység a Krisztus visszatérésére való várakozást jelenti, aki az egész személyt feltámasztja. A végső büntetés az egész személy megsemmisülése a pokol tüzében. A Paradicsom az eredeti tökéletességére helyreállított Föld, amelyet valóságos tevékenységet folytató, valódi emberek népesítenek be. Az emberi természet bibliikus szemlélete meghatározza az erről az életről és az eljövendő világról szóló realiztikus nézetet.

Módszer és stílus

Ezt a könyvet bibliai nézőpontból írtam. A keresztény hitelvek és gyakorlat meghatározásánál a Bibliát mérceként fogadom el. Mivel szavai emberi, különböző speciális helyzetekben élő szerzők által írott isteni üzenetet tartalmaznak, mindent meg kell tenni azért, hogy e szavak értelmét történelmi szövegösszefüggésükben értsük meg. Az a meggyőződésem, hogy a témához kapcsolódó Biblia-szövegek történelmi és szó szerinti kontextusának megértése eredeti jelentésük és jelenlegi fontosságuk megállapításánál nélkülözhetetlen. Ez a meggyőződés tükröződik a bibliai textusok vizsgálatánál követett módszert illetően is.

Ami pedig a könyv stílusát illeti, megpróbáltam egyszerűen, nem szaknyelven írni. Néhány esetben, amikor szakkifejezést használtam, zárójelben a jelentést is megadtam. Az olvasás megkönnyítése érdekében minden egyes fejezetet részekre osztottam, és megfelelő címek alatt további felosztásokat alkalmaztam. Minden egyes fejezet végére rövid összefoglaló jellegű következtetést illesztettem. Ha másképp nem döntöttem, az összes Biblia-szöveget a Revised Standard Version 1946-os, 1952-es kiadásából idéztem. A hangsúly érdekében egyes Biblia-szövegek néhány kulcskifejezését dőlt betűvel szedtettem. Ezt külön lábjegyzetben nem jelöltem, mivel az olvasó tudja, hogy az angol Biblia sohasem használt dőlt betűs jelölést.

Az előszó szerzője

Miközben e könyvet készítettem, a sok szerző között, akiktől olvastam, kiemelkedik Clark H. Pinnock professzor, aki a gondolataim kiegészítéséhez leginkább hozzájárult. Pinnock igen-igen megbecsült evangélikus tudós, számos könyv szerzője, a Protestáns Teológiai Társaság korábbi elnöke. Nem csupán azért ajánlották, mert megcáfolhatatlan bibliai okfejtéssel vontak kétségbe az emberi természet hagyományos dualisztikus, és a pokolbeli, véget nem érő tudatos gyötrelmet tanát, hanem mert hajlandó volt bátran szembeszállni azoknak a protestánsoknak a zaklatásával, akik nem értettek egyet álláspontjával. Vannak olyan protestáns tudósok, akik osztják ugyan Pinnock nézeteit, de meggyőződésüket jobban szeretik titokban tartani, hogy elkerüljék a kellemetlen, negatív reakciókat. Pinnock azt is megmutatta, hogy nem fél darázsfészekbe nyúlni, amikor a Bibliával ellentétes tanításokkal szembefordul.

Clark Pinnock professzor iránt tanúsított nagy megbecsülésre való tekintettel 1997. szeptember 24-én elküldtem neki a kézirat egy példányát. Abban bíztam, hogy talán időt szakít rá, elolvassa, és hajlandóságot érez arra, hogy 1997. október 30-ára egy előszót ír hozzá. Őszintén szólva, nem igazán reméltem, hogy teljesíteni fogja kívánságomat. Kellemes meglepetés volt számomra, amikor 1997. október 2-án kaptam egy faxot, amely kedves hangvétellű előszavát tartalmazta. Minden okom megvan rá, hogy örökké hálás legyek neki, hiszen elfoglaltsága ellenére hajlandó volt időt szakítani, és egy ilyen rövid kérésre megtette nekem ezt a szolgálatot.

Köszönetnyilvánítások

Igen nehéz elismerni azok iránt érzett elkötelezettségemet, akik valamilyen módon közreműködtek e könyv létrejöttében. Közvetetten adósa vagyok azoknak a tudósoknak, akik cikkeket, pamfleteket és könyveket írtak az emberi természet és az ember sorsának különböző aspektusairól. Írásaik gondolkodásra sarkalltak, és hatásukra tágabb értelemben közeledtem e témakörhöz is.

Szeretném kifejezni szívbeli hálámat annak a mintegy húsz tudósnek és egyházvezetőnek, akik bokros teendőik mellett időt szakítottak arra, hogy elolvassák ezt a hosszúra sikeredett kéziratot, és értékes megjegyzéseket fűztek hozzá. Nem lehet szavakkal kifejezni hálámat szolgálatukért.

Különleges köszönet illeti Joyce Jonest az Andrews Egyetemről, Farrod J. Williamsont a Dél-Kalifornia Egyetemről, és Edwin de Kockot, aki eredetileg dél-afrikai származású, de most éppen angolt tanít Texasban. Mindegyikük sokat tett a kézirat stílusának javításáért és gondozásáért. Sok órát dolgoztak rajta, mondatokat alakítottak át, hogy azok angolosnak, és ne olaszosnak hangozzanak.

Utoljára, de nem utolsósorban külön köszönetemet szeretném kifejezni feleségemnek, aki a bátorítás és ihletés kiapadhatatlan forrása házasságban eltöltött életünk 36 éve során. Alig látott, miközben kutatásaimat végeztem és e könyvet írtam. Szerelme, türelme és bátorítása nélkül sokkal nehezebb lett volna ilyen rövid idő alatt elvégezni ezt a munkát.

A szerző reménysége

Azzal a buzgó vágyakozással írtam ezeket az oldalakat, hogy az ember természetére vonatkozó biblikus, holisztikus nézet, és annak az emberi életre és sorsra gyakorolt reális következményének visszanyerése által segítsek minden keresztény meggyőződésű embert. Ennek jelentősége nem elhanyagolható, hisz ma a legtöbb keresztény az emberi természetre vonatkozó hagyományos dualisztikus nézetet vallja, amely pedig komoly károkat okozott az emberi életben és gondolkodásban.

A Biblia arra szólít fel, hogy életünk fizikális és lelki aspektusait egyaránt pozitívan szemléljük, mert testünk és lelkünk Isten által teremtetett, váltatott meg,

és felbonthatatlan egységet alkot. A mód, ahogy testünkkel bánunk, jól tükrözi lelkünk állapotát is, mert testünk a „Szentlélek temploma” (1Kor 6,18). Ez a szemlélet megtanít arra, hogy az ember egészével törődnünk kell azáltal, hogy lelkünk spirituális és testünk fizikai szükségleteit egyaránt betölteni törekszünk.

A Biblia egységről vallott tanítása előfeltételezi a megváltás kozmikus nézetét, amely magában foglalja a testet és a lelket, az anyagi és a spirituális világot, a jelent és az eljövendőt. Nem egy megdicsőült szentek lakta éteri Paradicsomot képzel el, hanem ezt a Föld nevű, a maga eredeti tökéletességére helyreállított bolygót, amelyet valódi életet élő, valódi tevékenységet folytató, valódi emberek népesítenek be. Az a buzgó reménységem, hogy ez a könyv, sok hónapi odaszánt kutatás gyümölcse, elmélyíti sok kereszténynek az Isten jelenlegi életünkre és jövőbeli sorsunkra vonatkozó dicső terve iránti megbecsülését.